

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quid faciendum Canonicis, & alijs Ecclesiasticis reformationem SS. Concilij
Tridentini obseruare nolentibus. cap.xxviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

*Quid faciendus
Canonico, qui
Prælati sui
mandata nolit
perficere.*

Verum is, qui nolit admittere, quæ Antistes præcienda iusserit, debet ei apertè quidem, sed femorebitris, cur dicto audiens esse, ac moriger nolit, respondere, allata, si quam habet, ratione, sacris literis sententanea, alioqui quod imperatum sit silentio exator. Quod si hoc facere pudore retractus non aularat quibusdam ad eam rem sequestribus vitior, quo videtur, si aliena fortè à sacrosanctis literis illa Antistiti iussio sit, ipse cum se ipsum, tum reliquos fratres innoxia eximat. Sin contra planum factum sit eam rectè esse, ac ratione factam, à vana seipsum ac periculosa deum disceptatione liberet. Qui enim secum disceptat, inquit, si manducauerit, damnatus est, quia non ex fide, & ut ne simplices exemplo suo ad abiiciendam obedientiam instiget, ac veluti procliuiores efficiat. Expedit enim, inquit Dominus, ut suspendatur mola vitiorum circa collum eius, & proiciatur in mare, quam vitiorum dalizet vnus de pusillis his. Quod si qui diutius in contumacia hæserint, aduersus Antistitem clam querunt, nec in apertum voluerint sui moeroris causam prodere, in perinde ac disceptationis inter fratres exortæ, aut res, aut qui certissimam auctoritatem colliserint, obbe factarint eius, quæ maioribus debetur præceptis obedientiæ, ac velut rebellionis & inobedienciæ magis profus à reliqua fratrum familia exiguntur. Et ecce concilio pestilentem, inquit, & exibat cum eo iunguntur.

*a Matth. 18.
Mar. 9.*

*Quid faciendus
illis, qui clam
conqueruntur
desuis Præla-
tis.*

*b Prouerb. 22.
& idem Basl.
d. lib. regul. seu
questio. 9. 47.*

Quid faciendum Canonico, & aliis ecclesiasticis reformantem SS. Concilij Tridentini obseruare nolentem.

C A P. XXVIII.

SI Dominis Canonico, veterum benignior, & melior videatur disciplina Patrum, quam ea, quæ à SS. concilio Tridentino contra clericos deinceps præscribitur, & in datur obseruari, recedant, si absque vlla mora ad vitam comunem claustralem redeant, eiusque disciplinam cum humilitate, & obedientia suscipiant. Verum si neutram harum velint potius dissolutè adhuc in sua libertate, & inobediencia, quam claustraliter, & comuniter viuere malint, atque maturè perpendant, ac prouideant, nisi dixerint, & reformationem à SS. Tridentino concilio

scriptam obseruare & exequi incipiant, suisque Præ-
latis debite obediāt, Episcopos forte sua vsuros aucto-
ritate, & potestate, & illos etiam inuitos ad cōmunem,
& claustralem viuendi rationem, eiusque disciplinam
coacturos. Illis siquidem ipso iure ^a videtur permissum
esse, vt facultatibus ecclesiarū, prouentibus, & expensis
diligenter inspectis, certū in eis valeant ponere nume-
rum clericorū, & statuere, vt bona eorū veniant in cō-
mune, in vna domo vescantur, atq. sub vno tecto dor-
miant, & quiescant. Si verò contradictores extiterint,
licitum illis est, per suspensionem officij, & beneficij,
aut grauiori etiam pœna, si opus fuerit, ad hanc obser-
uantiam eos compellere, appellatione non obstante.

A tque huc etiam vergere, & tendere videtur Regia
nostra Maiestatis consiliū, & intentio, dum in nouis
Episcopatibus à se erectis monachi Episcopi fiunt, vt hi
suarum ecclesiarum imprimis canonicos ad vitā com-
munem benignè, & pacificè, si fieri possit, inducāt, sicut
à D. Augustino Hipponēsi Episcopo, & ab altero Au-
gustino Anglorum primo Episcopo factū fuisse legi-
tur. Hic enim dum D. Gregoriū Papam cōsuleret, quo-
modo Episcopi cū suis clericis conuersari deberēt, ipsi
his verbis D. Gregorius respōdit ^b: Mos est Sedis Apo-
stolicæ ordinatis Episcopis præcepta tradere, vt in om-
ni stipendio quod accedit, quatuor debeāt fieri portio-
nes; vna videlicet Episcopo & familia, propter hospi-
taliatē, & susceptionē, alia clero; tertia pauperibus;
quarta ecclesiis reparādis. Sed quia fraternitas tua mo-
nasterij regulis erudita seorsim viuere nō debet à cleri-
cis suis in ecclesia Anglorum, hanc debet conuersatio-
nem instituire, quæ initio nascētis ecclesiæ fuit patribus
nostris; in quibus nullus eorum ex his quæ possidebant,
suū aliquid esse dicebat; sed erant eis omnia cōmunia.

Sed si dicatur prædictā iuris constitutionē nō de cano-
nicis secularib⁹, sed regularib⁹ intelligendā esse: Respō-
detur, illud friuolū esse. Nā si de his loqueretur, sub titu-
lo, de statu monachorū, & canonicorū regulariū posita
fuisset; nūc verò cū sub titulo, de vita & honestate cle-
ricorū inueniatur, cuius omnia capitula de clericis secu-
laribus dūtaxat Iuris peritorū iudicio intelligi debent ^c:
Conse-

*Quid consilij
contra Canoni-
cos in libertate,
& inobediē-
tia perseverare
volentes.
a in c. quoniā,
de vit. et hos.
cler.*

*Pœna Canoni-
corū nolentium
suscipere vitā
communem.*

*b c. mos est. 12.
q. 1. c. 1. de
interro. B. Au-
gust. c. Beda
ecc. hist. Ang.
lib. 1. cap. 27.
Vide alterum
nostrū Specul.
de malor. hor.
temp. causis li.
1. cap. 18. 19.
& 20.*

*Obiectio de
qualitate cano-
nicorum.
Solutio.
c. Goffred. c.
Hosti. in sum.
cor. tit. de vit.
& bon. cler.*

Consequitur, prædictam constitutionem de illis quoque accipiendam esse, sicut etiam præcipui iuris publici Doctores faciunt^a. Imò Panormitanus expressè dicit, & tenet illum intellectum, quod loquitur irregularibus, communiter non recipi à Doctoribus, bene, inquit, quia textus dat Episcopis facultatem, ad hoc de necessitate b: Tum hic disponitur, ut redditus, & facultates istorum veniant in communem, sed regulares non habent redditus, & proventus distinctos, sicuti Canonici seculares nunc habent^c. Deinde hic indulgetur Episcopis, vt si quisquam eorum, qui simul viuunt, pro manus iniectioe in socium, & communionem meruerit fieri alienus, reconciliandi & poenitentiam imponendi potestatem plenariam habeant, nisi forte atrocitas facti poenam grauiorem expostulet, sed in regularibus hoc non est concessum Episcopis ipsorum religiosorum Prælati^d. Deinde ea pars epistolæ vniuersis Episcopis à Gregorio Papa VII. & VIII. scriptæ, quæ in initio e, omiſſa notatur, sicut indicat de clericis secularibus in hoc e, agit sic exprimitur: Quoniam (vt ait scriptura^e) prout sumit homo ad malum ab adolescentia sua, sicut ex fragilitate vergit caro in culpam; ita vigore spiritus preudente, & subsequente diuina gratia, animus noster ad veniã, & remedia semper inquirere, quibus in multis occasionibus mortis valeat declinare. Inde figuratum est, quod intelligentes multa ex defectu proprio, multa ex aliena malitia in vestris ecclesiis peruenisse, quæ ut delictum in se, aut occasionem habent delinquendi, per auctoritatem apostolicæ sedis, cui ex dispositione Domini deseruimus, prout datur ab eo, decreuimus obuiandum, & auctoritatem in vobis episcoporum obuiandi ad refecanda nociua in subditis vestris, & inferendis vitia, scriptis apostolicis muniendam, recolentes quod in veteri lege præcepit Dominus dicens: Ignis in ara semper ardebit, quem nutriet sacerdos subiciens in ligna per singulos dies: statuimus vt facultas obuiandi in ecclesiis vestrarum, prouentibus & expensis diligenter inspectis, certum in eis valeatis ponere numerum...

a *Hoffm. & Goffred. d. tit. Io. And. et Panorm. in d. c. quoniam. Marianus Socin. in tract. de vifit. nu. 28.*

b *c. c. ad monasterium. de statu. regul. & in c. ad audientiam 2. de eccl. edificatione.*

c *d. c. cum ad monasterium.*

d *e. monachi. de sent. excom.*

e *Gen. 6. & 8.*

f *Leuit. 6.*

clericorum, & statore, vt bona eorum veniât in comune, in vna domo vescantur, atque sub vno tecto dormiant & quiescant, &c. Quae verba de clericis intelligenda esse secularibus, nō autem de Monachis vel Canonice regularibus, manifestius esse arbitramur, quam vt clariorem demōstrationem requirant.

Præterea si allegent, in contraria se nunc esse consuetudine: Respōdebitur ex sententia Hostiensis, Ioannis Andree, Panormitani, & aliorum ^a, quod etiā contra consuetudinem, propter turpem, & inhonestam Canonice vitam, quam diuisio induxit, hoc possit fieri ^b. Imò Panormitanus omnino asserit ^c, consuetudinem non posse simpliciter induci, contra dispositionem huius constitutionis, cum per eam non imponatur necessitas Episcopis, sed deus eis facultas hoc faciendi. Sed in his, quae sunt merae facultatis, ex non vsu non inducitur consuetudo ^d.

Insuper si dicatur, prædictam constitutionem loquantur de clericis secularibus ecclesiae parochialis, quodque Episcopus talem possit facere collegiatam, & eam disponere, vt clerici seculares illius ecclesiae viuât in communi, & sub vno tecto dormiant: non autem illam agere de Canonice secularibus ecclesiae cathedralis, vel collegiatæ: Ad hoc respondetur; si Episcopus de nouo possit supradicta disponere, & facere in ecclesia parochiali: multo magis poterit statuere, vt canonice cōtra iuris cōmunis dispositionem, & fundatorum suorum voluntatem faci seculares, rursus fiant claustrales, & sua bona nunc diuisa, rursus conferāt in cōmune in vna domo vescētes, atq. sub vno tecto dormientes ^e. Quia non est dicendū, deteriorem conditionem illorū fieri per huiusmodi vitæ & status reductionem. Quoties enim ad ius, quod lex naturæ eius tribuit, vita ac status Canonice redit, non fit causa eorum deterior, sed pristinae suæ formæ redditur ^f.

Verum vt omnis calumniandi subtrahatur occasio, primum inquirent Episcopi, an illorum, quos ad communem vitam redigere velint, prædecessores auctoritate summi Pontificis ab illa recesserint: si sic, illius ab Episcopo impetrabitur consensus, & autoritas, vt priui-

Obiectio de contraria consuetudine.

^a in d. c. quoniā

Solutio.

^b arg. c. inter.

derel. dom. ca.

relati. ne cler.

vel mon. c. quocūque. dist. 36.

^c in d. c. quoniam.

^e in c. ad audientiam.

^d de eccl.

african.

Obiectio de ecclesiae qualitate.

^d arg. c. Ioannes.

de cler. conu.

ing. c. ex parte.

de cōcessio. preben.

Cynus. in l. v. C. quae sit

longa consuet.

Solutio.

^e Host. in sum.

d. tit. et Pastor.

in d. c. quoniā.

^f l. si vnus. S.

pactus ff. de pactis. l. voluntate

ff. quib. mod. pig. vel hypo. l. filius. quem. ff. de li. et postibus.

Quam debeant

inquisitionem

facere Episcopi

vt canonicos seculares redigant ad communem vitam.

vt canonicos seculares redigant

ad communem

vitam.

a *Hoslien. in sum. d. tit. al- leg. l. fin. C. ubi senator. vel de riss. C. l. presbyter. C. de Episcopis. et cler. c. 2. de offic. de leg. in 6. et ibid. glos. not. e. cum venissent. de iudic. c. cum tempore de arbit. b. Archid. in c. 1. de constitut. in 6. Panor. in d. c. quoniam. c. fin. ex. ibi. glos. de sent. excom. in 6.*

priuilegio impetrato non obstante ad solitam vitam communem cogi possint. Nam omne priuilegiū malè viuendi excludit occasionem *. Si verò priuilegiū non habeant, tūc Episcopus super executione constitutionis, requirit Capituli consensum; & si illa que causa rationabili non veltt consentire, tum traditionem habebit pro consensu, & vltima executione procedet b. Alma mater ecclesia plenius nonnulla rationabiliter ordinat, & cōsultē, quæ suæ utilitate subiectorum postmodum cōsultus, ac rationabilius reuocat, vel in melius cōmutat. Si ergo in Sede Apostolica fortasse impetrata confirmatio dissolutionis vitæ communis Canonicoꝝ huius reperi, illa proculdubio nūc reuocanda videtur, & antiquarum vita cōmunis in pristinū locum, & obseruandam restituenda, hoc ipsum suadente, & exigente Canonicoꝝ salute, laicoꝝ rū ædificatione, hereticorū ad ecclesiam reuocatione, vel saltē ad eorum calumnias, contumacia, & maledicta in clerum, & ecclesiam tollenda propter dissolutam tantopere Canonicoꝝ vitam.

d *sess. 25. de reform. cap. 5. Bene constituta contrariis ordinationibus non sunt tollenda.*

Itaque & consultissimè facturus videtur Pontifex omnia priuilegia, & cōfirmationes contra primæ Canonicoꝝ cathedralium, & collegiarū ecclesiarum fundatiōe impetrata reuocaret, & in melius cōmutaret, iuxta regulā, & disciplinā a prædicto concilio Aquisgranensi illis præscriptā. Videtur enim SS. Tridēntina Synodus hoc ipsum implicite voluisse dīdici. Rationē postulare, vt illis, quæ bene cōstituta sunt, contrariis ordinationibus nō detrahatur, decernēs, & statuens, vt quando ex beneficiorū quorūcumq; erectione seu fundatiōe, aut aliis constitutionibus qualitates quæ requirūtur, seu certa illis onera sint iniūcta in beneficiorū collatione, seu in quacūq; alia dispositione illis non derogetur. Quapropter cū omnibus antiquis canonicatibus & præbēdis ex fundatiōe, & erectione insint qualitates, & onera, in prædicta iuris cōstitutiōe, & concilij Aquisgranensis regula enumerata, & prescripta: certē non videntur deinceps canonicatus, & presbendæ conferenda, nisi illis, qui vitam commutatam iuxta illarum dispositionem agere velint.

Si verò sine auctoritate Pontificis à fundatione recessum sit, & nunc se præscriptione, ac inueterata consuetudine, tanquam rationabili causa, se tueri velint; Episcopus nõ obstante huiusmodi friuola exceptione, ad prædictæ constitutionis executionem si velit, procedere potest, cum subsit nunc, & vrgeat ecclesiæ atque religionis cõseruandæ causa expediens, atque necessaria^a. Siquidem aperti iuris est^b, consuetudinem tanto tempore obseruatam quod in contrarium memoria non existit, si sacris sit inimica canonibus, & de ambitionis radice processerit (sicut hæc) corruptelam esse, & auctoritate Apostolica reprobata, nec Canonicos præsentis ad ipsius obseruantiam teneri, etiam si iuramento firmata extiterit, cum iuramentum iniquitatis vinculum non existat; Imò iuramenta quæ contra utilitatẽ ecclesiæ, & sanctorum Patrũ veniunt instituta (sicut etiã ista) potius periuria dicẽda sunt; & qui talia iurare præsumpsit, donec dignã egerit penitentiam à perceptione dominici corporis debet esse alienus^c.

a Hostien. in sum. d. tit. b c. 1. de consuetu. in 6. Consuetudo inimica canonibus, & de ambitione orta nõ valet.

c c. 1. & ibi Panor. et alij. de his que fi. à maio. par. Cap. c. 1. de iur. in 6. c. non est obligatorium. c. que contra. de reg. in. in 6.

Capitula discipline quomodo in cathedralibus, & collegiatis ecclesiis reseruenda sint. CAP. XXIX.

SI prædicta hæc reuerendæ disciplinæ ratio Episcopis forte non placeat; saltem illi (ad quos maximè spectat istius tantopere neglectæ, & collapsæ instauratio) hoc agant, vt in cathedralibus, & collegiatis ecclesiis capitula discipline in pristinũ suum vigorem, & obseruationem reducantur. Id autem futurum speramus, & credimus, si non tã profanè, quàm res sacræ in his tractetur. Si de moribus singulorum inquiratur; si vita expendatur singulorum, & oratione cõmoneantur Canonici ad sacras literas capeffendas, vtque in his & sacris canonibus atque decretis legendis optimas horas collocent^d.

d concil. Colonice. an. 1536. de metro. cathedral. & colleg. eccles. cap. 14. De visitatione & inquisitione in ea faciendâ.

Deinde si Episcopi, & alij omnes ecclesiarũ Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, Capitula seu collegia cathedralium, & collegiarũ ecclesiarum frequenter visitent, & de eorũ excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quãdo opus fuerit, etiam extra visitationẽ, tanquam ad hoc Aposto-